

ŽELEZAR

JESENICE, 15. maja 1965
LETO VII

Poština plačana v gotovini
Številka 20

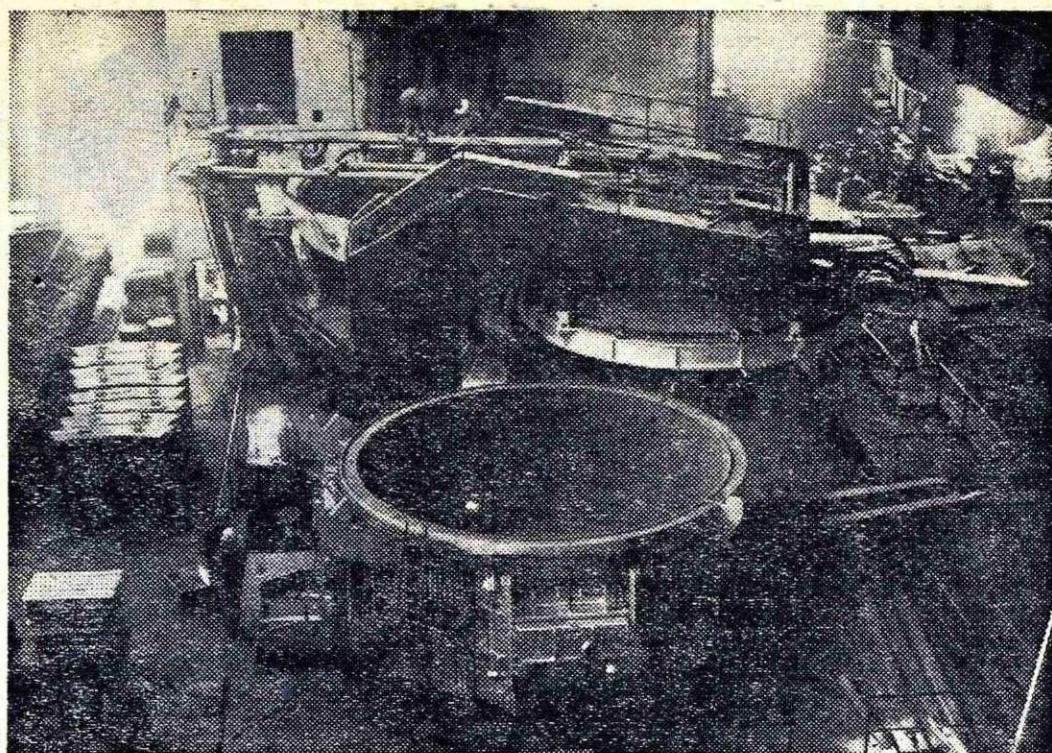
Rešile so jih čelade

V soboto, 8. maja, je na električni peči št. 2 odjeknila močna eksplozija. Iz neznanega vzroka je eksplodiralo jeklo v ponovci. Po normalnem tehnološkem postopku izdelave jekla prokron 19 smo ga izlili iz peči v ponovco. Kot vedno smo jo prenesli z žerjavom nad livni lijak in jo namestili za litje. Tri minute pred litjem šarže je prišlo do močne eksplozije v ponovci, tako da je žlindra, ki je prekrivala površino jekla, brizgnila visoko v zrak in med delavce v livni jami. Trije sodelavci so dobili opekline po nogah, žlindra, pomešana z jeklom, pa je padala z višine okrog

treh metrov. Na srečo v nesreči smo imeli vsi, ki smo bili takrat prisotni, na glavah zaščitne čelade, ki so nas obvarovale opeklin po glavi. V nasprotnem primeru bi lahko prišlo do težke nesreče s hujšimi poškodbami in posledicami.

Ob tem primeru spet lahko vidimo, kako koristna je čelada in kako prav je, da jo uporabljamo pri delu, kjer je to predpisano. Zelo smo zadovoljni, ker so nas čelade obvarovale poškodb in želimo to povedati vsem. Brez njih bi bile posledice mnogo hujše. Tako pa so le trije sodelavci dobili opekline po nogah.

Marjan Mrak

V soboto, 15. maja bo nova ASEA električna peč dala prve tone elektro jekla

ZAHVALA VOLILNE KOMISIJE

Volilna komisija pri delavskem svetu železarne se zahvaljuje vsem članom kolektiva, ki so tako ali drugače sodelovali pri pripravi na izvedbo letošnjih volitev samoupravnih organov v železarni in so s tem prispevali svoj delež, da so priprave za volitve potekale uspešno in zadovoljivo.

Volilna komisija
pri DS železarne

V sredo smo volili člane DS

V sredo, 12. maja, so bila od 4. do 16. ure odprta volišča v vseh delovnih enotah železarne. Volilna komisija pri delavskem svetu železarne je zbirala podatke s posameznih volišč o poteku volitev in nam posredovala rezultate udeležbe, ki pa so še neuradni oziroma nepopolni. Volilna udeležba po delovnih enotah je bila naslednja:

OTK	92,7
RO	97,3
GEŽ	85,7
upravne službe	88,1
ŽELEZARNA	86,0

Z volitvami so bili najprej gotovi v oddelku RO, in sicer že ob 6.30 zjutraj, v elektro delavnici so glasovanje zaključili ob 9.20, na energetskem gospodarstvu pa ob 13.30.

*Tovarniški komite ZMS je organiziral posebno komisijo, ki je obiskala volišča in jih tudi ocenjevala. Po doslej zbranih podatkih te komisije so imeli najplešča volišča v hladni valjarni-žičarni, na prometnem oddelku, v vzdrževalnih obratih na Javorniku in v jeklovleku. Podrobnejše rezultate in več o samem poteku volitev bomo objavili v prihodnji številki.

VELIKO ZBOROVANJE

SAMOUPRAVLJAVCEV V LJUBLJANI

V soboto, 8. maja, se je v novi športni dvorani v Tivoliju zbralo okrog 6500 udeležencev na zborovanju samoupravljalcev, ki so prišli iz vse Slovenije. Zborovanje je vodil politični sekretar CK ZKS Miha Marinko, govoril pa je Edvard Kardelj, predsednik Zvezne skupščine SFRJ. Razen Edvarda Kardelja je na zborovanju govorilo še 15 predstavnikov družbeno-političnih organizacij, predstavniških organov in delovnih organizacij. Med njimi je bil tudi predsednik delavskega sveta naše železarne Anton Grošelj. Izvleček iz njegovega govora objavljamo danes. Ob koncu zborovanja so udeleženci sprejeli še poslanico delovnim ljudem Slovenije, ki jo je prebral inž. Pavle Žavcar, nato pa še pismo tovarišu Titu. Zborovanje je organiziral glavni odbor SZDL Slovenije in je bila to tudi osrednja prireditev v počastitev 20-letnice osvoboditve naše domovine.

Izvleček iz razprave Antona Grošlja, predsednika DSŽ prinašamo na 2. strani.

volilna enota	%
plavž	87,9
martinarna	80,8
elektropeč	87,0
šamotarna	86,7
livarna	92,6
valjarna profilov	
lahka proga	74,0
valjarna profilov	
težka proga	86,0
valjarna tanke pločevine	84,7
valjarna debele pločevine	86,0
valjarna žice	79,0
jeklovlek	92,0
strugarna valjev	89,5
HVŽ	86,7
cevarna	87,8
žebljarna	84,5
elektrodni	74,1
mehanična del.	87,7
konstrukcijska del.	88,5
elektrodelavnica	97,5
gradbeni oddelek	90,8
promet	92,1
transport	88,0
vzdrževanje Javornik	87,8
elektro toplot. energija	93,3
plinska in vodna energija Javornik	87,0
plinska in vodna energija Jesenice	91,0
energetsko gospodarstvo	97,8

Seminar za obratovodje v Bohinju

Kadrovski sektor je na pobudo tovarniškega komiteja ZK železarne organiziral seminar za obratovodje v hotelu »Pod Voglom« v Bohinju. Seminar je bil 5. in 6. maja, udeležili pa so se ga obratovodje in člani kolegija. Razen obratovodij so bili navzoči še predstavniki družbeno-političnih organizacij in član Izvršnega sveta SRS inž. Viktor Kotnik. Na seminarju so prebrali devet referatov, nato pa je sledila razprava, ki je bila zelo zanimiva. Seminar je ponoven dokaz, da je takšna oblika dela z vodilnim kadrom v železarni zelo koristna in bi zato v bodoče kazalo še prirediti take seminarje. Udeleženci seminarja so z zanimanjem poslušali sekretarja občinskega komiteja ZKS Franceta Žvana (njegov referat bomo objavili v »Železarni«). Inž. Viktor Kotnik je na zelo razumljiv način prikazal gospodarski položaj pri nas in v svetu. Omenimo naj še razpravo inž. Nikoliča, ki je govoril o vlogi obratovodij ter odnosu do dela in o odnosih med vodilnim kadrom in proizvajalci na delovnih mestih. V svoji razpravi se je inž. Nikolič dotaknil tudi urbanistične ureditve Jesenic. Dejal je, da bi morali o predlogu urbanističnega načrta razpravljati strokovnjaki v okviru DIT, ki bi lahko povedali precej koristnih nasvetov, predlogov in pripomb občinski skupščini Jesenice, ko bo na svoji skupni seji odločala in potrdila predlagani urbanistični načrt Jesenic.

Direktor železarne inž. Matevž Hafner je orisal razvoj železarstva v naši domovini in v svetu ter nakazal pot, po kateri naj bi v bodoče krenila naša železarna, da bi bila dejavnost čim boljša.

NAGRADE ZA PRVOMAJSKO KRIZANKO

V sredo, 12. maja, je posebna komisija, v kateri so bili Simona Tarman, Irma Zupan, Tone Svetlin in Beno Langus s člani uredništva, izžrebala nagrajence prvomajske križanke. Nagrade prejmejo:

5.000 din prejme MARJAN ŽITNIK — TK ZMS
Po 4.000 din prejmeta VLADIMIR ROVAN — valjarna Bela in CILKA SVETINA — CPD.

Po 3.000 din prejmejo OLGA MLAKAR — U.O.S., SREČKO KOZELJ — OTK in ZORA POGAČNIK — OTK.

Po 2.000 din prejmejo PAVEL SMOLEJ — Javornik II, JOŽICA SODJA — likvidatura, ANICA JAMNIK — sindikalna podružnica ŽJ in RUDI RAČIČ — Javornik I.

Vsem reševalcem se lepo zahvaljujemo za sodelovanje, nagrajenci pa naj nagrade dvignejo osebno od ponedeljka naprej v blagajni Železarne Jesenice.

Naš kolektiv bo v kratkem praznoval 100-letnico zgodovinskega dogodka, odkar se je zavrtelo kolesje začetka današnje Železarnice Jesenice.

Ustvarjalnost in upornost življa pod Karavankami leno spreminjata lice tega dela gorenjskega kota ter miselnost ljudi, obenem pa je jeseniški železar dal ton pomembnim življenjskim vprašanjem in zahtevam delavskega gibanja, kar pa smo dosegli šele v narodni revoluciji z duhovno in materialno osamosvojitvijo.

Iz leta 1866 se nam je ohranil eden od prvih delovnih redov, v katerem je lastnik podjetja označil takratne proizvodne odnose s členom, ki se dobesedno glasi:

»Pravico sprejemati, plačevati, zniževati ter kaznovati služabništvo in delavstvo ima edino in le samo tukaj podpisano vodstvo.« Ta zgodovinski dokument primerjajmo s statutom železarnice, ki smo ga sprejeli lani in ki med drugim pravi:

Železarno upravlja delovna skupnost skladno z določili Ustave po načelih delavskega samoupravljanja, s skrbjo dobrega gospodarja v korist tako delovni kot celotni družbeni skupnosti.

Ne moremo sicer iz te primerjave razbrati vsega razvojnega procesa, ki je iz meznega delavca izoblikoval samozavesten lik upravljalca, ilustrira pa takratno in sodobno vlogo proizvajalca.

Odgovorne nadaljnje naloge, približati upravljanje neposrednemu proizvajalcu in s tem sprostiti pri zadostni materialni zainteresiranosti vse njegove ustvarjalne sposobnosti, smo se že lotili. V eni od osnovnih delovnih enot smo med drugim izvedli poskus in ta kolektiv za povečanje proizvodnje že vnaprej materialno stimulirali. Presenetil nas je soglasen odziv in takega skoka v proizvodnji, vzporedno pa v osebnih dohodkih, nismo pričakovali. To nas vzpodbuja k iskanju notranjih rezerv in oblik nagrajevanja po delu še za ostale enote.

V teh letih smo povečali tudi pristojnosti in materialne osnove organov upravljanja delovnih enot, ki jih imamo trenutno 29. Zaradi večkrat dobesednega pojmovanja samostojnosti pa se znajdejo centralni organi upravljanja, ki jih sicer sestavljajo člani iz vseh delovnih enot, večkrat v položaju, da za njihovimi sklepi, sprejetimi na podlagi stališč železarnice kot celote, ne stoji enotno ves kolektiv. Taki primeri hromijo predvidene akcije in povzročajo nepotrebna trenja.

V lanskem letu in delno letos je železarna izvedla akcijo, s katero smo izločili iz programa proizvodnje nekaj nerentabilnih predmetov. To je povzročilo vrsto polemik in intervencij, ki so nas pustile v dvomih, ali si tako samostojnost

Povečane pristojnosti in materialna

osnova samoupravnih organov

Anton Grošelj

navzven sploh lahko lastimo, oziroma, kdo naj bo razsodnik, v katerih primerih pa takih akcij narodno gospodarski interesi ne dopuščajo. Se sedaj proizvajamo nekaj izdelkov, ki so za nas slabo ali sploh nerentabilni, vemo pa, da jih potem predelovalna industrija v obliki končnih izdelkov večinoma izvozi. Gledano z našega stališča bi bila ukinitve take vrste proizvodnje ekonomski ukrep, z narodnega pa devizna naglušnost. Z dogovarjanjem prizadetih kolektivov in iskanjem rešitev, ki bi zadovoljile oba partnerja, se sicer odstrani veliko skupnih težav, niso pa vse akcijske možnosti v našem dosegu.

Ob zaključku tega zelo bežnega pogleda na nekaj problemov iz najbolj razgibanega življenja našega kolektiva, ki se spoprijema z doslej največjimi nalogami generalne rekonstrukcije železarnice, katera nam bo dala pogoje za učinkovito vključenje tudi v mednarodno delitev dela, moram neskromno poudariti, da smo v razdobju delavskega samoupravljanja povečali blagovno proizvodnjo za več kot dvakrat, čisti dohodek naše delovne skupnosti na zaposlenega pa od 380.000 din na 1.332.000 din. Ti rezultati dovolj jasno kažejo, da jeseniški železar v ekonomski borbi za naš boljši jutrišnji dan, kljub temu, da včasih tudi malo trmoglav, če s premalo posluha ali prepočasi obravnavamo njegove težave, zavestno izpolnjuje obveze do družbe ter trdno stoji na socialističnih pozicijah.

ŽELEZARNA JESENICE

RAZPISUJE natečaj

za izdelavo idejnega osnutka novega zaščitnega znaka podjetja.

Pri izdelavi idejnega osnutka zaščitnega znaka je treba upoštevati:

- da je lahko opazljiv,
- da se ga lahko zapomni,
- da je nezamenljiv, oziroma da v svoji originalnosti bistveno odstopa od že znanih zaščitnih znakov drugih ali sorodnih podjetij;
- da je popolnoma enostaven in vezan neposredno ali posredno za pojem naše osnovne proizvodne dejavnosti. Lahko pa simbolizira uporabo ali poreklo našega proizvoda;
- da je likovno reprezentančno izdelan z maksimalno koncentriranim propagandnim učinkom;
- da je sposoben, da se ga lahko odlije skupaj z vsemi elementi, ki ga tvorijo;
- da se ga lahko vtisne v umetne mase, jeklo oziroma tiska na razne materiale, skratka da je sposoben za mehanske prenose v in na razne materiale;
- da se ga lahko povečuje in zmanjšuje ne da bi pri tem izgubil na jasnosti izražanja, spoznavanja in spomina.

Nagrade za najboljše ocenjene idejne osnutke:

1. nagrada 100.000 din
2. nagrada 70.000 din
3. nagrada 50.000 din

Ponudbe dostavite pod šifro na naslov: Železarna Jesenice, oddelk za raziskavo tržišča.

Rok dostave je 30. junij 1965.

Železarski globus

AVSTRIJA — Avstrijske železarnice, ki so v letih 1963 in 1964 izvozile v druge države okoli 53 % svoje proizvodnje, se nahajajo letos v precej težavnem položaju. Svetovne cene železarskih izdelkov so nekoliko padle, medtem ko so proizvodni stroški, posebno še izdatki za mezde v avstrijskih železarnah, narasli. Poleg tega imajo tudi težave s carinami v zahodnoevropskih državah.

FRANCIJA — V letu 1964 so francoske železarnice izdelale 1,114 milijona ton cevi s premerom od 406 mm navzdol, kar je za 7,5 % več kot v letu 1963. Skupno s cevmi

večjih premerov, posebno še velikih varjenih cevi za nafotovode, se poveča ta številka na 1,218 milijonov ton ali 11 odst. več kot v letu 1963.

LR KITAJSKA — Po prvih neuradnih podatkih, ker uradnih ni bilo na razpolago, naj bi železarnice v LR Kitajski izdelale v letu 1964 skupno okoli 10 milijonov ton surovega jekla. Vendar kaže, da ti podatki niso bili točni, ker navaja japonski »Japan Metal Bulletin« v eni izmed svojih zadnjih števil, da je bila kitajska proizvodnja surovega jekla v preteklem letu 19 milijonov ton. Poleg tega omenja tudi, da se kitajske železarnice trudijo usmeriti svojo proizvodnjo predvsem na področje specialnih in visoko kvalitetnih jekel.

Iz dela občinske skupščine Jesenice

Stopnja osnovnega in dopolnilnega zdravstvenega prispevka

Osnovni zdravstveni prispevek v prvem polletju letošnjega leta bodo plačevale delovne organizacije v višini 8,5 % od bruto osebnega dohodka, kar je pol odstotka več kot doslej. Utemeljitev povečanja je podal Komunalni zavod za socialno zavarovanje. Iz utemeljitve je bilo razvidno, da s stopnjo 8 % ne bi bilo mogoče pokriti vseh stroškov zdravljenja zavarovancev. Povečanje je bilo skupščini občine že predloženo, vendar ga po prvi obravnavi odborniki niso sprejeli. Ob stopnji 8,5 % se bo v sklad za zdravstveno varstvo občanov letos nateklo skupaj z dodatnim prispevkom in drugimi viri dobre 3 milijarde dinarjev, kar komaj zadostuje za pokritje stro-

škov zdravljenja, kakor se leti manifestirajo sedaj. Komunalni zavod za socialno zavarovanje sklepa pogodbe s petnajstimi zdravstvenimi ustanovami v občinah Jesenice in Radovljica, posluje pa s preko devetstotimi zdravstvenimi ustanovami v Jugoslaviji. To kaže na izredno razprostranjenost področja, na katerem se zdravijo naši občani. Zdravstvene ustanove tukajšnjih občin so predložile svoje predračune za stroške zdravljenja, v katerih je bilo izkazano povečanje stroškov od 10 do 250 odstotkov. Nekateri odborniki in mnogi zavarovanci se upravičeno še danes sprašujejo, kako more neka zdravstvena ustanova zahtevati za letošnje leto toliko viš-

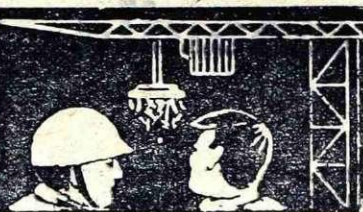
ja sredstva. Ker na takšne pogoje Komunalni zavod za socialno zavarovanje ni mogel pristati, je odobril zdravstvenim ustanovam 26-odstotno povišanje stroškov v odnosu na leto 1964. Povišanje pokriva zvečane cene materialu in upošteva porast materialnih stroškov ter osebnih dohodkov. Ob ponovnih obrazložitvah so odborniki sprejeli povečano stopnjo prispevka za zdravstveno zavarovanje z neznatno večino pri glasovanju. Ker pa je medtem že izšel zvezni predpis, ki omejuje prispevke za zdravstveno zavarovanje od prvega julija naprej, bo veljala povišana stopnja do tega dne. Vsi prispevki za socialno zavarovanje (poleg zdravstvenega še

invalidski, pokojninski in drugi skladi) so z zveznim predpisom omejeni za dva odstotka. Zato ni prezigodaj, če zapišemo, da bo po 1. juliju treba iskati drugačna sredstva za zadovoljevanje potreb po zdravstvenem varstvu občanov in ne bo mogoče več uspevati s pritiskom na povečanje stopenj prispevka, ki bremene osebni dohodek zaposlenih. Poleg zaostrenega odnosa pri zavarovancih, odpravljanja vseh vrst okoriščanja na račun bolnih ali lažjih obolenj, leži nedvomno mnogo možnosti v organizaciji zdravstvenih služb, ki bo morala začeti odkrivati svoje notranje rezerve, ki jih ima prav tako kot jih imajo vse druge delovne organizacije.

OLAJŠAVE PRI PLAČEVANJU STROŠKOV ZDRAVSTVENO NEZAVAROVALNIH OSEB

Kljub zelo razvejanemu sistemu zdravstvenega zavarovanja je še vedno nekaj ljudi, ki jih splošno zdravstveno varstvo ne varuje in ne zajemajo. Takšne osebe so zlasti:

Nesreče

Pospešimo razkladanje 4-osnih voz

TOPILNICE

MARTINARNA

Sadik Zukić, jamski pomočnik, je stal za ponovčarjem pri vlivanju šarže. Ko je ponovčar zaprl zamašni drog, je z ročico udaril poškodovanca pod brado, tako da je izgubil zavest in se pri padcu poškodoval.

Mehmed Delić, jamski pomočnik, je stal na podestu livne jame. Ker zamašni drog ni držal, je jeklo brizgalo in opeklo poškodovanca po gležnjih obeh nog.

ELEKTROPEČ

Franc Legat, topilec, je dobil opekline na desni gleženj, ko je iz neznanega vzroka prišlo do eksplozije v ponovci s tekočim jeklom.

Seido Gerzić, ponovčar, se je opeknel na gleženj leve noge, ko je v ponovci tekočega jekla prišlo do eksplozije.

Matevž Mlinar, jamski pomočnik, je bil opečen na levo in desno roko, desno stran obraza in po vratu, ko je iz neznanega vzroka prišlo do eksplozije tekočega jekla v ponovci.

STROJNO ENERGETSKI OBRATI

MEHANIČNE DELAVNICE

FRANC RESMAN, strugar v strugarni, se je zbedel v dlan desne roke, ko je za popravo vpenjalne glave uporabljal izvijač s pokvarjenim ročajem.

ANTON ARH, dežurni ključavničar v predelovalnih obratih, je dobil poškodbe po nosu in očeh, ko je razneslo cev, ki jo je segreval z avtogensko pištolo in krivil.

FRANC ERJAVEC, strugar v strugarni, se je med vpenjanjem kokile z drogom udaril na sredinec leve roke.

FRANC DOLINAR, dežurni ključavničar na plavžu, si je s sondnim drogom, ki ga je uravnaval, poškodoval kazalec in sredinec leve roke.

KONSTRUKCIJSKE DELAVNICE

ANTONU FERČEJU, strojno plamenskemu rezalcu v konstrukcijski delavnici, je med nabiranjem kljuk za »gamse« ena izmed kokil zdrsnila in poškodovala desno roko.

BRANKO REBOLJ, ključavničar v konstrukcijski delavnici, je varil stranico livnega žleba. Slabo podložena stranica se je prevrnila in mu poškodovala nart desne noge.

VZDRŽEVANJE JAVORNIK

ZDRAVKO ZIMA, skupinovodja ključavničarjev v mehanični delavnici, si je s sekačem, ki se mu je med zabijanjem opornega ležaja na gred odlomil, ranil dlan leve roke.

ANDREJ JAKOPIČ, ključavničar v konstrukcijski delavnici, si je med montažo drsnih tračnic v potisni peči srednje proge poškodoval desno roko.

MARIJAN SODJA, pomožni ključavničar v mehanični delavnici, je na peči odstranjeval del cevovoda od vetrila do potisne peči lahke proge. Med prehodom k priključku cevovoda z vetrilom na strehi je stopil na medstrešne veznike položeno fino pločevino. Pod njegovo težo se je pločevina udala in ponesrečenec je padel okrog 3 m globoko ter se poškodoval.

FRANCA MEŽANA, ključavničarja v mehanični delavnici, je po desnem očesu oplazil plamen s staknjene kisikove gumijaste cevi.

PROMET

STEFANU VIDOVIČU, premikaču ozkotirne proge na prostoru, je med vtirjanjem voz stisnilo nadlaket desne roke.

MILAN PODBREGAR, premikač normalnotirne proge na prostoru, je med podkladanjem zavorne cikle pod voz poškodoval četrti prst leve roke.

TRANSPORT

JOŽETU ERJAVCU, operativcu na tehnični v Hrenovici, so se med odpiranjem staknila vrata s tečajev in mu poškodovala palec na nogi.

V ČASU OD 18. DO 28. MAJA BO RENTGENSKO SLIKANJE PLJUČ IN SRCA VSEGA PREBIVALSTVA

Na skupni seji obeh zborov jeseniške občinske skupščine 29. aprila je bil sprejet odlok o obveznem fluorografiranju vsega prebivalstva v občini. S tem odlokom je določeno, da se zaradi preprečevanja in zatiranja tuberkuloze izvede fluorografiranje, to je rentgensko slikanje pljuč in srca vseh prebivalcev v občini, ki so stari več kot 24 let.

Tuberkuloza je namreč ena izmed množičnih nalezljivih bolezni, ki je človeku najbolj nevarna. Ni nevarna samo zaradi tega, ker za njo mnogi ljudje umirajo, ampak tudi zato, ker je zelo dolgotrajna ter povzroča bolniku in njegovi družini veliko trpljenja.

Človek, ki je obolen za tuberkulozo, mnogokrat prepozno opazi, da je bolan. Bacil tuberkuloze je v pljučih že pričel svoje razdiralno delo še preden človek začuti bolečine.

Fluorografiranje pa je ena izmed zelo zanesljivih oblik in metod za zgodnjo ugotovitev ne samo tuberkuloze, temveč tudi pljučnega raka ter raznih drugih pljučnih in srčnih obolenj. Z odlokom, ki ga je občinska skupščina sprejela, je fluorografiranje obvezno in bo kaznovan z denarno kaznijo do 10.000 din vsak, ki se ga ne bo udeležil.

Pri zadnjem fluorografiranju, ki je bilo v letu 1961, je bilo odkritih okoli 30 popolnoma novih primerov tuberkuloznih obolenj, ne da bi se prizadeti bolniki tega zavedali. Poleg tega je treba še omeniti, da so se takratnega fluorografiranja udeležili prav vsi prebivalci in ni bilo primerov, ki bi jih bilo potrebno upravno kaznovati.

P.D.

SREDSTVA ZA PODVOZ SO NA RAZPOLAGO

Za dokončanje severnega dela podvoza pod železniško postajo in priključka na sedanjo glavno cesto so na razpolago sredstva v višini 43 milijonov dinarjev. Za dokončanje južnega dela podvoza pa bo potrebnih še 18 milijonov dinarjev in nadaljnjih 30 milijonov za most čez Savo. Ker bodo postopoma vsi dosednji prehodi ukinjeni, je dokončanje gradnje podvoza nujno. Prostor vzhodno od podvoza je predviden za rekonstrukcijo plavžev, na zahodnem delu pa je predviden prostor za razširitev železniške postaje.

— ljudje, ki prejemaajo začasno socialno podporo,

— ljudje, ki prejemaajo denarno podporo, ker so njihovi hranilci v obvezni vojaški službi v JLA,

— tisti, ki so jim ugasnile pravice o zdravstvenem zavarovanju kmetijskega prebivalstva, ker so podarili zemljo družbi,

— ljudje, ki se zdravijo proti alkoholizmu in duševni bolezni.

Vsem tem ljudem priznava sprejeti odlok pravico do zdravstvenega varstva, vendar omogoča svetu za zdravstvo pri skupščini občine, da določa pogoje za priznanje popolne ali delne olajšave pri plačevanju zdravstvenih storitev.

Sprejeti odlok določa naslednje zdravstvene storitve za ljudi, ki jim nudi zdravstveno varstvo:

— zdravstveno pomoč in oskrbo v zdravstvenih zavodih,

— pomoč na domu,

— zdravila, zobotehnično pomoč in zobna protetična sredstva,

— prevoz z rešilnim avtomobilom, če je le-ta nujno potreben,

— nabavo ortopedskih in drugih zdravstvenih pripomočkov, ki jih odrede pristojni zdravniki.

Vsi občani, ki se bodo potegovali za zdravstveno varstvo po tem odloku, bodo morali vložiti prošnje, ki jih bo obravnavala komisija za dodeljevanje socialnih podpor. Vsak občan, ki mu bo priznana pravica, za zdravstveno varstvo po sprejetem odloku, bo dobil o tem ustrezno odločbo.

OBVEZNO FLUOROGRAFIRANJE PREBIVALSTVA

Dosedanji fluorografski pregledi so pokazali, da se še vedno najdejo tuberkulozni bolniki med navidezno zdravimi ljudmi. Fluorografiranje omogoča njihovo pravočasno odkrivanje in čimprejše zdravljenje. Razen tega pa fluorografiranje po-

gosto odkrije tudi druge bolezni. Ker je občinska skupščina po zakonu nosilec pravice za zagotavljanje zdravstvenega varstva občanov, spada tudi množično rentgensko slikanje pljuč, kot ena zelo uspešnih akcij za ugotavljanje zdravstvenega stanja ljudi, v ta sklop. Razen tega pa je prav fluorografiranje ena najuspešnejših množičnih oblik hitrega odkrivanja bolezni, s katero je moč delovati tudi v tem smislu, da se skrajša čas in cena poznejšega zdravljenja. V uspešnost in pogostnost takšnih akcij leži tudi nekaj možnosti za pocenitev zdravstvenega varstva nasploh.

Po sprejetem odloku bomo občani dolžni rentgensko slikati svoja pljuča. Z denarno kaznijo do deset tisoč dinarjev bodo kaznovani vsi tisti, ki se fluorografiranja ne bodo udeležili, ali bodo preprečevali izvrševanje ukrepov, ki jih prinaša sprejeti odlok. Za občane je fluorografiranje brezplačno. Vse stroške nosi skupščina občine.

GARANCIJSKA IZJAVA ZA DOGRADITEV ZDRAVSTVENEGA DOMA NA JESENICAH

Za dograditev jeseniškega zdravstvenega doma je medobčinska komunalna banka Kranj odobrila 75 milijonov dinarjev kredita z odpisanim rokom petnajst let in obrestno mero 4%. Po predlogu sveta za družbeni plan in finance je skupščina občine odobrila garancijsko izjavo, na osnovi katere je omogočeno najetje omenjenega kredita. Gradnja zdravstvenega doma bo stala v celoti skoraj sedemsto milijonov dinarjev. Do konca lanskega leta je najel zdravstveni dom skoraj 340 milijonov dinarjev kreditov, razen tega je najela zanj občinska skupščina 109 milijonov kreditov, okrajni zavod za socialno zavarovanje Kranj pa je dal 44 milijonov dinarjev dotacij. Skupni znesek doslej najetih kreditov in dobljenih dotacij dosega 490 milijonov dinarjev in z dodatnimi 75 milijoni zdravstveni dom še ne bo v celoti dograjen.

Glasbena šola je spremenila sistem svojega dela

O sistemu dela na jeseniški Glasbeni šoli je bilo v zadnjem času na raznih forumih, ki se ukvarjajo s problematiko kulturne in šolske dejavnosti v naši občini, precej razpravljanja. Šlo je za to, ker je dosednji način glasbene vzgoje v tem zavodu dejansko vedno bolj kazal določene pomanjkljivosti.

Te imajo svoj osnovni vzrok v tem, da v pogledu reforme glasbenega šolstva in ostale glasbene dejavnosti, ki je s samim načinom šolanja tesno povezana, ni bilo dovolj, ali skoraj ničesar narejenega niti v zveznem niti v republiškem in še manj v lokalnem merilu. Gre predvsem za to, da je Glasbena šola kot zavod, ki je z ozirom na razpoložljive strokovne kadre in svojo osnovno glasbeno dejavnostjo brez dvoma najbolj poklican, da v manjših krajih, ki nimajo profesionalnih kulturnih glasbenih ustanov, prevzame v svoje okrilje vso dejavnost, povezano s pasivnim ali aktivnim glasbenim izživljanjem občanov.

V tem smislu je pripravil predlog tudi bivši svet Svobode in prosvetnih društev občine Jesenice, na podlagi katerega naj bi odgovorni organi občinske skupščine in ob sodelovanju predstavnikov Glasbene šole zagotovili za bodoče nov sistem dela na tem zavodu, ki bi bolj odgovarjal tozadevnim potrebam v občini. Osnovna ideja naj bi bila izražena že v sami spremembi imena zavoda, ki bi se naj v bodoče imenoval »Center za glasbeno in estetsko vzgojo ter izobraževanje«.

V okrilju tega centra bi delovala nižja glasbena šola, ki bi sprejemala glasbeno na-

darjene gojence na osnovi sprejemnega izpita in priporočil pedagogov osemletk. Ti gojenci bi pri svojem šolanju uživali družbeni regres, vendar kot stimulacijo za njihovo pridnost, kajti čim več uspeha bi pokazali, tem nižji bi naj bil njihov prispevek za ukovino. V principu gre za to, da družba podpira pri glasbenem šolanju tiste gojence, ki pokažejo s svojim talentom in pridnostjo, da so te podpore vredni. Isti status bi imela tudi baletna šola.

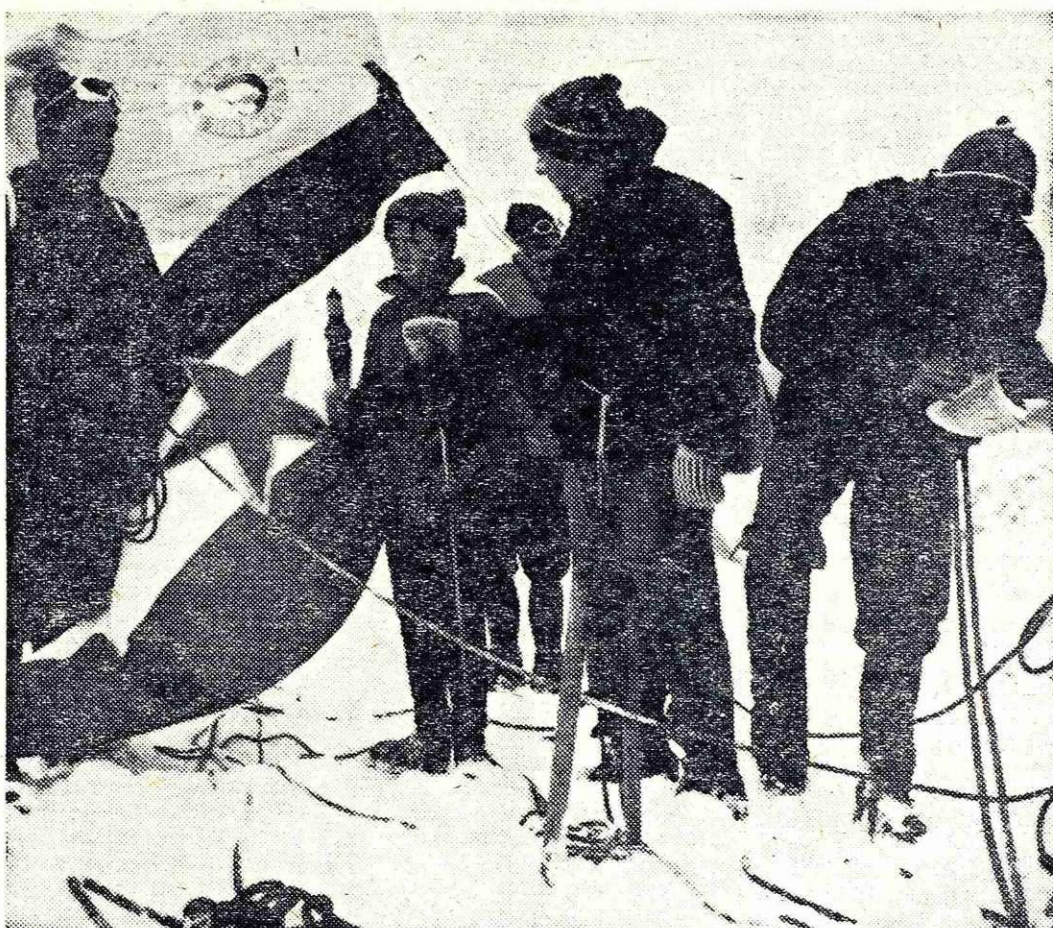
V okviru zavoda bi delovali tudi simfonični orkester, pihalni orkester ter mladinski pevski zbor. Člani teh ansamblov bi bili po posebnem statusu gojenei nižje glasbene šole, pri njihovem delu pa bi na različne načine delovali tudi pedagogi zavoda. Delovni program teh ansamblov bi moral biti prilagojen tako, da bi odgovarjal potrebam na glasbeno kulturnem področju občine. S tem svojim delom bodo lahko ti ansambli izvajali pomembno kulturno poslanstvo v občini.

Končno bi naj nudil zavod tudi pomoč glasbenemu poklicu v osemletkah in amaterskim glasbenim skupinam. Ta pomoč bi naj bila predvsem v obliki strokovnih kadrov, ki jih primanjkuje tako na osemletkah kakor tudi pri delu amaterskih glasbenih skupin.

O tem predlogu sta v preteklem tednu razpravljala na skupni seji svet za šolstvo ter svet za kulturo in prosveto naše občinske skupščine.

Po temeljiti razpravi ter razjasnitvi vseh nejasnih točk sta se oba sveta strinjala s predlogom in sicer v tem smislu, da bi se naj predlagana nova koncepcija Glasbene šole pričela uvajati postopno z novim šolskim letom 1965/66 in bi se do konca tega šolskega leta izvedla. Predlog bo na eni izmed prihodnjih sej predložen občinski skupščini v dokončno potrditev.

K.

Tudi za letošnji praznik mladosti je štafeta začela pot na vrhu Triglava, ki ima letos izredno veliko snega.

OB DNEVU ZMAGE prvi klubski večer na Javorniku

V počastitev dneva zmage je odbor delavskega kluba »Edo Giorgioni« pri DPD Svoboda »France Mencinger« na Javorniku organiziral kulturno-prosvetni večer. To je bil hkrati tudi prvi klubski večer, ki se je v marsičem razlikoval od ostalih prireditev, predvsem pa od akademij in proslav, ki jih običajno prireajo odseki Svobode skupaj z množičnimi organizacijami ob državnih praznikih.

Scenarij za prvi klubski večer je izdelala članica gledališča »Tone Čufar« Stanka Geršakova in v ta namen iz-

osvoboditve, pesmi, recitali član dramskega Svobode Javornika, bile spremljane s sliko na temo »Ilova gora« Vzpor, z diaporo, ki je izvedbi programa je val tudi mesni pev pod vodstvom Poldjača.

Odbor delavskega »Edo Giorgioni« je p dvorano osnove šole, katere član pred dramskega opeka in ga zbora, ki so dolga let sodelovali Edije gionijem, po katerem nuje novousnovljen ski klub.

Prvi klubski večer uspel. Naloge odbora skega kluba bo, o daj pripravi program organizira podobne poleg tega pa film re, razgovore predav V uvodni besedi, ki j bral podprednik D bodi »France Me Ivan Tušar, je bilo da bo delaki kluba Giorgioni« bil k nju poleg dškov tudi ostale ustanove ročju Jesenice se jo s kulturno-prosv javnostjo te navezati delavskimi klubi v krajih, ki imajo že p kušenj.

ZAVALA

Podpisani za Suš prejel od šolskega ra plavža dežno po katero se ne pše z jem in obema vse zdravljam.

Joža

»Stara šola« je že pretesna!

Oris zgodovine jeseniškega šolstva

Šolska kronika je bila uradno predpisana; zato jo je merala imeti vsaka šola. Na skoraj dveh straneh so natančna navodila, po katerih so morali šolski kronisti napisati za vsako šolsko leto poseben letopis; glavne točke takega letopisa so vsebovale: imena članov deželnega, okrajnega in krajevnega šolskega sveta, začetek šolskega pouka in njegov sklep z vsemi prazniki (državnimi in cerkvenimi), razdelitev spričeval in odhodnic, statistični del za učence vseh razredov, seznam učiteljstva z navedbo vseh osebnih sprememb med šolskim letom (namestitve začasnih, pomožnih in stalnih učiteljev, premestitve, povišanje plač), bolezenski in študijski dopusti, število krajevnih in okrajnih učiteljskih konferenc, pouka prosti dnevi — vsi semnji, verske vaje, vrhu tega pa še važnejše dogodke za zgodovino kraja samega. Letopis je moral

nadučitelj ali za to določeni učitelj napisati do začetka novega šolskega leta, prebrati in podpisati pa ga je moral šolski nadzornik (krajevni, okrajni ali deželni).

Kot zanimivost je šolski letopisec zapisal: »Dne 21. januarja 1898 zvonilo se je prvič z zvonom, koji se je odkupil direkciji c.k.r. državnih železnic. Šolski zvon tehtal 15 kilogramov — ter je veljal 15 goldinarjev. Poprej je bil kot postajni zvon na tukajšnjem kolodvoru« (takratni kolodvor je bil južno od današnjih železniških tirov, tam, kjer so danes skladišča — op.) Odtlej je šolski zvon naznanjal začetek in konec šolskega leta, ob šolskih dnevih pa začetek in konec pouka ter opoldanske odmore, kajti pouk je bil celodnevni, četrtek pa je bil pouka prost dan. Takrat pa je bil pouk v ponavljalni šoli za učence za sedmo in osmo šolsko leto.

Nadalje: »Dne 17. maja 1898 se je razdelil I. razred v dve paralelki: I.a in I.b razred in sicer vsled odloka vis. c.k.r. dež. šolskega sveta z dnem 15. marca 1898., št. 760, s kojim se dovoljuje vzporednica k I. razredu, ki šteje 80 šolarjev (!). Oddelek I.a se je poučeval od 8—10 zjutraj in od ene do pol treh popoldne; I.b pa od 10—12 dopoldne in od pol treh do štirih popoldne. Ker ni bilo mogoče tako naglo dobiti šeste učne moči ter privediti šolske sobe, poučevala je učiteljica g. Pavla Kren do konca š. leta oba oddelka, 32 ur na teden« (!) — Začetek šol. leta 1897/98 je bil 17. septembra (s sveto mašo in poklicem sv. Duha), zaključek pa je bil 30. julija z razdelitvijo spričeval — po maši.«

Nejasno je bilo vprašanje, koliko grajskih soban so ob vselitvi pripravili za učilnice in kje so bile; o tem v ohranjeni kroniki ni podatkov,

izjave starejših Jeseničanov, ki so takrat obiskovali »staro šolo«, pa se niso ujemale. Šele pisмено obvestilo takratne učiteljice Eme Žitnik, ki je 24. sept. 1898 nastopila službeno mesto na štirirazredni ljudski šoli na Jesenicah, je to pojasnilo, ko v pismu piše: »V pritličju Kossove graščine sta bili dve učilnici in sicer za dva prva razreda, ena levo, druga desno iz velike veže. V prvem nadstropju je stanoval nadučitelj Jožef Medič, ki je imel dve sobi in kuhinjo, tretjo sobo (proti vzhodu) pa je odstopil za učilnico, v kateri je sam učil četrti razred; v drugem nadstropju so bile tri učilnice. — Šolska pisarna je bila v prvem nadstropju (soba z balkonom, op.), v eni mali sobi (shrambi) pa smo imeli nekaj knjig in učil; bila je sploh velika revščina. — V pritličju je bilo tudi stanovanje za šolsko služkinjo; ena soba in kuhinja, v veži je bila shramba za kurjavo.

Prenapolnjeni razredi in samo šest učilnic so terjali, da občina reši to pereče vprašanje. O tem je zapis: »Dne 8. julija 1898 prišla je komisija zaradi zgradbe novega šolskega poslopja. Določil se je pro-

stor na Žalah lastnina (va), kjer se zidj štirirazredna šola, staro šolsko poslopje naj služi za deško šolo, nito se je, da se prične precej pomladi leta 1899 jeseni istega leta novo pod streho, jesni leta že prične šolski pouk v

Kje so bile jesniške tečan — je bilo ime zaršanje. Po daljšem poizvede je na to vprašanje odgovoril Franc Pesjak, (rjen 12. Jesenicah, na Marovi »Fcu« h. št. 77) sledeče: »Z velik travnik z mlakami tam, kjer so bili bivši zgradili carinarstvo; v nj veličina oddelkov. Skupščina Jesenice. — Po Žalah smjagali, v mlakah lovili ž. pa se drsali po ledu. V Žalah bil tudi cirkus.« — ledinsko ime Žal in R to vprašanje je vedel France Torkar iz Tehničn sledeče: »Pri novm podvčasih znana gostilna nu«; ob gradnji podvozaško leto podrla. — Pri so se v prejšnjim stoletju

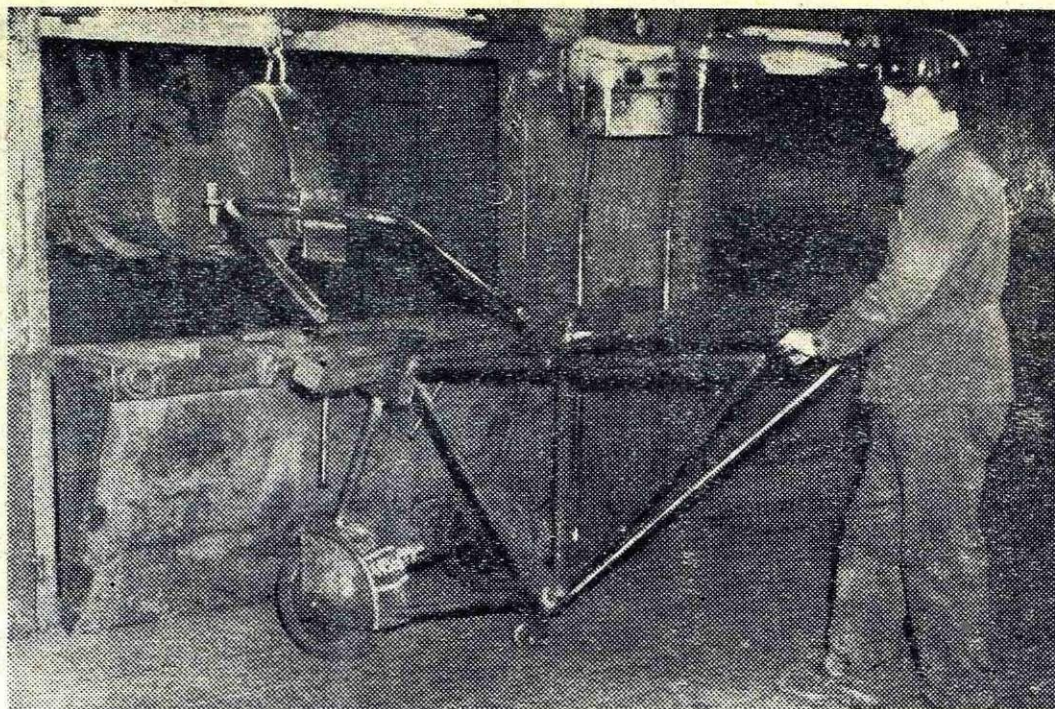
ve, pesmi, ki so jih član dramskega odbora Javornik, so mljane s simfonično Marjana Kozine ora». Vzporedno so ektojem projicirali temo zaveso. Pri rogama je sodelo mešni pevski zbor stvoja Poldeta Me delavskega kluba rgionije je povabil v snone šole tudi ne član predvojnega a opeka in pevske ki so dolgo vrsto valiz Edijem Gior po aterem se ime dustnovljeni delav-

abski večer je lepo uloga odbora delav ba bo, da že se- avi program dela in pдобne večere, i pale filmske več- ore, predavanja itd. besedi, ki jo je pre- rednik DPD Svo- rane Mencinger ar, je bilo rečeno, elavki klub »Edo- vail k sodelova- g opekov Svobode e uanove na pod- enic ki se ukvarja- turn-prosvetno de- ternavezal stike z i kubi v drugih imo že precej iz-

ZAKLADA

ni Joža Šuštar sem sinikalnega odb- detno pomoč, za naprepe zahvalju- penen vse lepo po- Joža Šuštar

h lastnina Ratečano- zida štirirazredna de- ro šolsko poslopje pa deško šolo. — Skle- a se prične z zidanjem di leta 1899 ter da bodi leta novo poslopje že jeseni leta 1900 pa se ski pouk v njem! — jesniške žale in »Ra- lo zame zanimivo vpra- šjem poizvedovanju mi rašaje odgovoril tov. (roen 12. dec. 1893 na Murovi »Pri Matijev- sledeče: »Žale so bile z mlakami in sicer o v bivši Jugoslaviji arnio; v njej je danes kov Skupščine občine o Žalah smo se otroci kah lovili žabe, pozimi po edu. Včasih je na i cirkus. — Odkod pa žale in Ratečan? Na je vedel odgovoriti r iz tehničnega muzeja novem podvozu je bila gostilna »Pri Rateča- nji podvoza so jo lan- rli. — Pri tej gostilni nih stoletjih ustavlja-

Brusilcem ni več treba opravljati težkega ročnega dela.

Skrb za delovnega človeka je prva naloga novatorjev

Skrb za delovnega človeka se pozitivno odraža tudi v izboljševalnem predlogu štev. 1624, ki ga je predlagal prizadevni glavni delovodja ad-justaže obrata Javornik I. Franc Pukl. Dolgo vrsto let je študiral in opazoval delov- ni postopek v čistilnici gre- dic, to je v oddelku, kjer je delo že itak nezdravo in zdru- ženo z velikimi fizičnimi na- pori delavcev, ki so zaposleni pri rafama brusilnih strojih.

V čistilnici gredic morajo čistilci prinašati kvadratne gredice, težke od 50 do 200 in še več kilogramov.

Lažje gredice so morali bru- silci prenašati ročno od sto- lov do rafama brusilnih stro- jev. Če so hoteli prenesti tež- jo kvadratno gredico, sta morala delo opraviti dva de-

lavca. Delo je bilo zamudno in nevarno ter težko. Žerjav v tem delu predstavlja ozko grlo in zaradi preobre- menjenosti pogosto povzroča izpad in zastoj v proizvodnji. Glavni delovodja je v za- dovoljstvo in proti vsem pri- čakovanjem uspešno rešil pro- blem ročnega prenašanja laž- jih in težjih kvadratnih gre- dic v čistilnici. Poleg tega je razbremenil tudi žerjav in olajšal prekomerno delo bru- silcev, ki je sedaj tudi lažje. Vse to pa vpliva na delovno storilnost in kvaliteto dela. Po njegovi zamisli in na osno- vi večletnega opazovanja čis- tilcev in brusilcev pri njiho- vem delu je izdelal posebne stole in ročne vozičke, s ka- terimi vozijo gredice brez fi- zičnih naporov k brusilnim strojem. Z obratno olajšavo,

ki je velikega pomena za de- lovno vzdušje v čistilnici, je v precejšnji meri povečana storilnost in izboljšana kva- liteta dela. Sedaj ne bo več treba čakati na preobreme- njeni žerjav, brusilcem pa ne bo treba več v slabem zraku opravljati težkega ročnega dela. Avtorju izboljševalnega predloga iskreno čestitamo za njegovo skrb za delov. člo- veka in želimo, da bi dobil tudi v drugih delovnih enotah še več posnemalcev. Skrb za delovnega človeka naj bo vo- dilo vsem našim avtorjem tehničnih izboljšav, da bi se po vzgledu Franca Pukla z Javornika lotili reševanja pro- blemov, ki hromijo in ovirajo potek naše cenene, izboljšane in kvalitetne proizvodnje.

Žuro Franc Pukl, delovodja adjustaže Javornika I.

AKADEMSKI SLIKAR STANE KUMAR RAZSTAVLJA

V okviru stalnih likovnih razstav, ki jih prireja jese- niški »DOLIK«, je bila pre- teklo soboto v mali dvorani pri Jelenu otvoritev razstave slikarskih del akademskega slikarja Staneta Kumara iz Ljubljane. V glasbenem delu otvoritve so sodelovali go- jenci in pedagogi jeseniške Glasbene šole. Najprej je violončelist Ivan Cundrič ob spremljavi prof. Silve Grač- nerjeve zaigral Matzovo »Ele- gijo«, nato pa je godalni kvar- tet v sestavi Aleš in Andrej Tratnik, Rado Kleč in Alojz Jeram izvedel tri krajše sklad- be P. I. Čajkovskega, F. Schu- berta in W. A. Mozarta.

Umetnik, ki je rojen leta 1916 v Trstu in je študiral na Akademiji likovnih umetno- sti v Zagrebu pri prof. Krstu Hegedušiču ter L. Rabiču, je v času med obema vojnama sodeloval pri marksističnem tisku kot ilustrator. Med dru- gim je likovno opremil tudi znano delo jeseniškega pro- letarskega pisatelja Tonea

Čufarja »Polom«. V svojih li- kovnih delih je upodabljal bedo predmestij in s tem pro- testiral proti tedanjemu druž- benemu redu. Po vojni je učil na raznih gimnazijah in na šoli za oblikovanje v Ljublja- ni.

Razstavlja 27 del v različ- nih tehnikah in tudi z različ- no motiviko. Vidi se, da mu je blizu upodabljanje želez- niških ter tovarniških moti- vov, saj so na razstavi kar štiri dela z motiviko jeseni- ške železarnice ter več del, po- vezanih z železniško motiviko, pa tudi portreti in krajine mu niso tuji. Kompozicijsko in barvno so posamezna dela tudi zelo različna, od izrazito razpoloženskih do olj in akvarelov z močnimi ter po- udarjenimi barvnimi kontra- sti. Brez dvoma tako pestro razstavo enega samega avtor- ja, tako z ozirom na tehniko, barvno kompozicijo in tema- tiko, na Jesenicah najbrž še nismo videli.

K.

Žuro Franc Pukl, delovodja adjustaže Javornika I.

li pogrebci iz Gornjesavske doline, celo iz Rateč, krsto z mrličem so postavili v gospodarsko poslopje, sami pa prenočevali, da so drugega dne nadaljevali pot — pogrebni sprevod do pokopališča v prazupni- ji v Rodinah, odkoder so se vračali ter se zaradi pogrebne sedmine ustavili spet pri svojem domačinu — pri Ratečanu». O pokopavanju mrličev iz Gornjesavske doline v Ro- dinah je kot ustno izročilo zapisal tudi Jožef Lavtižar, župnik v Rate- čah, v svoji knjigi: »Zgodovina žup- nih in zvonovi« leta 1897. O tej dolgi pogrebni poti kroži kot ustno izro- čilo dovtip, da je vdovec že pozabil da je imel ženo...

Za novo šolsko leto 1898 — 1899 je bilo torej šest učilnic v Kosovi graščini; zapis iz šolske kronike na- vaja sledeče podatke o učencih in razrednikih:

I. a razred: 21 dečkov, 33 deklic, 54 skupaj, učiteljica Rozina Coriany.

I. b razred: 21 dečkov, 20 deklic, 41 skupaj, učiteljica Ema Žitnik.

II. razred: 28 dečkov, 35 deklic, 63 skupaj, učitelj Emil Guštin.

III. a razred: 25 dečkov, 36 de-

klic, 61 skupaj, učitelj Janez Baj- želj.

III. b razred: 25 dečkov, 20 de- klic, 45 skupaj, učitelj Franc Rant.

IV. razred: 30 dečkov, 40 deklic, 70 skupaj, nadučitelj Jožef Medič.

V šestih oddelkih je torej bilo skupno 334 učencev (150 dečkov in 184 deklic). Po današnjih šolskih normah bi bilo 10 oddelkov s 33 učenci...

»Dne 31. maja 1899 je prišla komi- sija zaradi zgradbe novega šolskega poslopja. Enoglasno se je sklenilo, da se zida novo poslopje (6 razr.) s telovadnico, risarsko sobo itd. Zi- dati naj se prične spomladi 1900 ter naj se dogotovi jeseni 1901.« je na- slednji zapis, ker prejšnjega sklepa niso izpolnili iz neznanih vzrokov; domnevamo pa lahko, da niso bili pripravljeni gradbeni načrti za spre- menjen sklep, niti ni bilo denarja, saj je občina še vedno odplačevala dolg za Kosovo graščino.

Toda tudi pomladi 1900 niso še izkopali temeljev za novo šolsko poslopje. Ker je bilo ob koncu šol- skega leta 1899-1900 že 367 učencev (172 + 195), je posegel vmes okrajni šolski svet z dopisom št. 801 z dne

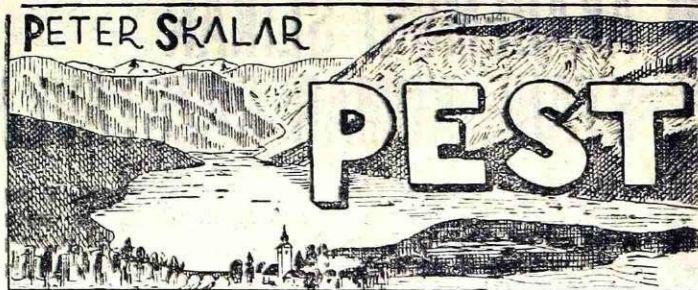
11. avgusta 1900, »s kojim pozivlja šolsko vodstvo, vzajemno s krajnim š. svetom in občino, dobiti priprav- no šolsko sobo za paralelko k II. razredu. Boljše sobe na Jesenicah ter blizu šole ni bilo dobiti kot one pri mizarju Jan. Legatu, št. 30, na- sproti šole (pri Rajmondu, Cesta maršala Tita h. št. 60). Za novo vzporednico je bila nastavljena nova učiteljica — Zofija Zajc iz Ljublja- ne, ureditev zasilne učilnice pa se je zavlekla za dva meseca, tako da je do 19. oktobra poučeval svoj ra- zred — II. b popoldne, dopoldne pa II. a Emil Guštin.

Število učencev se je v šolskem letu 1900-01 dvignilo na 425 (209 + 216), v dveh tretjih razredih pa je bilo 162 učencev! Zato je bila do- voljena še druga vzporednica k tret- jem razredu; tako je štirirazred- nica štela že osem oddelkov! Za novo vzporednico so zidarji tukajš- nje tovarne v treh dneh pripravili novo učilnico iz predsobe v II. nad- stropju s tem, da so zazidali vrata II. a razreda ter naredili nova tam, kjer je poprej stala peč. Nastopila sta službo Pavla Žitnik in Mihael Salberger iz Breznice, ker je Janez Bajželj bil premeščen v Idrijo.

Prva Prešernova proslava. »Dne 30. novembra 1900 je došel odlok c. kr. okrajnega š. centra, s kojim se priporoča šolskemu vodstvu, da naj se primerno praznuje stoletnica rojstva dr. Fr. Prešerna«. Po sklepu krajevne učiteljske konference bodo praznovali Prešernovo stoletnico rojstva 4. decembra, ker 3. decem- bra zaradi semnja ne bo šolskega pouka; (jeseniški semenj na Stari Savi je bil torej važnejši kot pa Prešernova proslava! op.) »Dne 4. decembra 1900 praznovala se je Prešernova stoletnica. Po dopoldanskem pouku se je v posameznih razredih podal kratek životopis slavnega pe- snika ter se je pokazala tudi njego- va podoba. Skupno se ni moglo praz- novati, ker šola nima primerne sobe (dvorane, op.) za 400 otrok.«

»Dne 30. novembra 1905 je nazna- nilo Učiteljsko društvo za radovlj- ški okraj v Radovljici z dne 24. no- vembra 1905, št. 45, da je na nje- govo prošnjo dovolil c. kr. okrajni šolski svet v Radovljici z dne 14. novembra 1905, št. 1456, da se praz- nuje »Prešernova slavnost« dne 3. decembra po vseh ljudskih šolah v okraju s primerno prireditvijo v šo-

(nadalj. na 8. strani)

18. nadaljevanje

Najverjetneje je, da bodo banditi planili iz staje na plano. Utegne se zgoditi, da se ne bodo utegnili obleči. Jagrova in moja skupina jih čakata, dokler ne pridejo čisto blizu. Ukrepamo glede na okolnosti. Glavni namen posega je. ujeti Godca in ga živega priversti dol. Druga dva, ali trije lahko padejo na mestu, če jih ni moč zajeti. Če banditi ne bodo planili iz staj in bodo nudili odpor, krenete proti njim, gospod Jager. V sklenjeni vrsti, izkoriščajoč kritje, ki ga nudi kotanjast svet. Ukrenite vse, da ne bo priložnosti, ki bi omogočala pobeg skozi vašo strelno vrsto.

Moja skupina ima približno enako nalogo kot Steinerjeva, čeprav je mnogo manj verjetnosti, da bodo banditi bežali v strmine na severu. To je vse, gospodje.

»Načrt je potrjen od SD. Jaz nimam pripomb. Jih imate morda vi, gospod Messner?« je vprašal Hann, očitno ponosen na svojega poročnika.

»Da,« je pomembno spregovoril Messner. »Pohoda se udeležita Gendarmeriemeister Keiser in Bannführer Teodor Adlerschütz. Gendarmeriemeister je pristojen za tukajšnje področje in zastopa pristojno policijsko poveljstvo, gospod Adlerschütz pa dobro pozna tukajšnje kraje in še zlasti Tomaža Godca. Oba bosta lahko pripomogla k uspehu. Prosim vas, gospod Gendarmeriemeister, dajte Bannführerju Adlerschützu MP osem okvirov z naboji in tople zimske plašče!«

»Dogovorjeno? Kakšno vprašanje, gospodje?«

Slišati je bilo le prestopanje težkega obuvala in sapa nekaterih starejših udeležencev skorajšnjega pohoda.

Nad mizo se je sprožila Messnerjeva desnica in njegov glas je zaželel uspeha. »Sieg heil,« je pomenilo vse. Pobudo, ukaz in uspeh.

Možje so začeli mrmraje zapuščati pisarno in zasedati sedeže v PW vozovih. Motorji so pridušeno tekli ves čas. Hann in Messner sta vžgala svoja avtomobila in se odpeljala proti Bledu, policija pa je krenila z malo plina, nič luči in skoraj brez ropota proti notranjemu Bohinju.

XXVIII.

Pri stari kovačiji so izstopili. Tam so čakali razpognjeni v senco graščinskega hleva graničarji.

Brez povelj se je razvila kolona in krenila vkreber. Kmečke samotestnice so utrle izgajeno pot, ki je vodila na Voje. Na prisojnih straneh je bilo tu in tam že kopno.

Po uri hoje so zašli v trd sneg, ki se ga še ni dotaknila odjuga. Spremljale so jih redke, medle zvezde, ki so bile tako blede, da si jih ob površnem pogledu na temnem nebu komaj zaznal. Više ko so bredli, bolj je škripalo in manj nadiha pomladi jih je spremljalo. Možje so bili spočiti in hoja jih ni dosti pomudila. Zato so prišli na koto precej prezgodaj. »Polnoč preč,« je ugovoril Walter in si dejal: »Tu ni kaj početi. Dobro uro teptati po snegu in si pihati med prste, je vsaj toliko negotovo, kot zasedi položaje in mandrati sneg, da nam do jutra ne otrpejo noge. Če naši pametni komandanti niso znali natančno določiti, na katerem položaju naj nas zebe, je zdaj na meni, da odredim obkolitev dve uri prej kot je bilo določeno. Tako se nam vsaj ne bodo mogli izmuzniti, če imajo nemara navado pred dnem menjati svoje bivališče.«

Možje je zbral v gručo in jim dal natančna povelja. Govoril je tiho in prisekano.

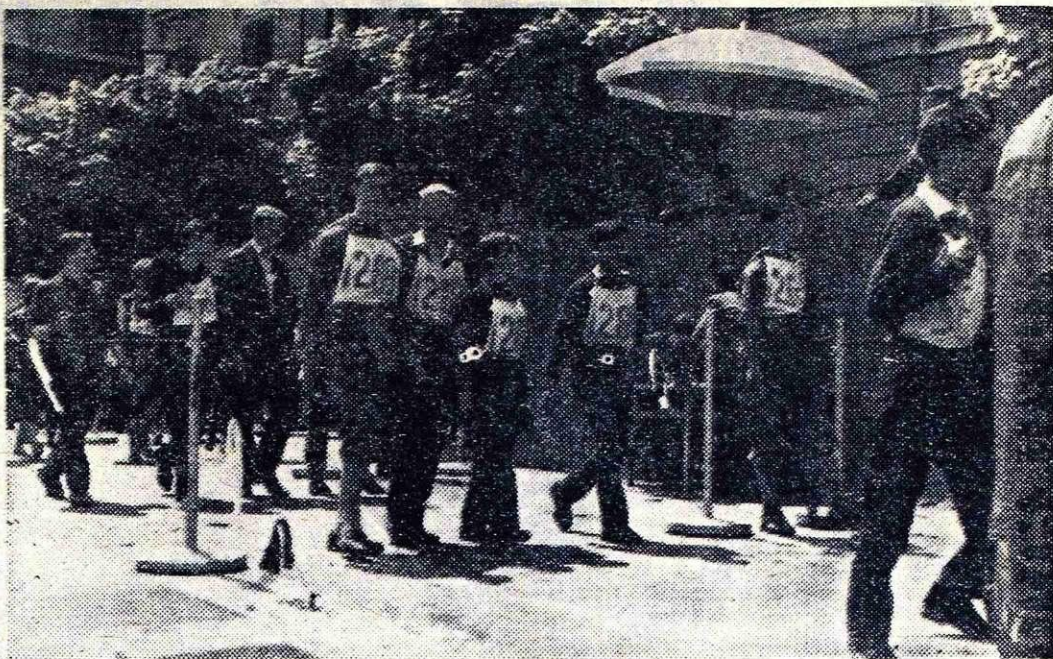
Da bi se prepričal, ali bo znal vsak mož natanko izvršiti potreben prijem, so morali vodje skupin ponoviti prejeto povelja. Potem so se razšli.

S svojimi dvanajstimi možmi se je kmalu izgubil v kotanjastem svetu, kjer ni bilo izhajenih poti. Sonce je neenakomerno izjedlo sneg, da so se večkrat prevračali čez meter visoke razjede in se s težavo kopali iz mehkih nanosov pršiča, ki so ga vetrovi nasuli v zavetne kotline. Ukazal je, naj zadnji mož vsakih nekaj sto korakov potrdi, da je vrsta sklenjena. S Sokoljakom sta se sredi vrste opotekala v izjedline in se spotikala ob nanosih; godilo se jima ni za las bolje ko drugim možem.

Po dobri uri hoje je ukazal čelu, naj se ustavi. Pozval je vodnika, naj pride k njemu in zahteval, naj mu pove čisto natanko, kje so.

Vodnik, prileten Grenschutz, je vedel povedati le to, da imajo do namembnega položaja še pičlo uro hoje. Smeri pa, da ni mogoče ugotavljati drugače, ko po posluhu in posluhu se v takšnem svetu lahko tudi izneveri.

»S čim mi lahko zagotovite, da me boste privedli k planini pet sto metrov zahodno od v specialki vrisanega studenca?« je vprašal.

V nedeljo, 9. maja, so se taborniki z Jesenic množično udeležili pohoda »Po poteh partizanske Ljubljane«. Stevilčno najmočnejše so bile zastopane enote tabornikov partizanskega odreda »Jeklarjev« z Jesenic in partizanskega odreda »Pod Stolom« iz Žirovnice. V celoti je na tem pohodu sodelovalo 260 tabornikov z Jesenic ali 52 ekip. Taborniki iz Žirovnice so dosegli med taborniki v tekmovalnem pohodu prvo mesto.

Po poteh partizanske Ljubljane

Ob 20-letnici osvoboditve Ljubljane je bil, to pot že devetič, organiziran pohod »Po poteh partizanske Ljubljane«. Iz naše komune so se pohoda udeležile tri ekipe in sicer: ekipa Zveze borcev, ekipa atletskega kluba Jesenice in ekipa taborniškega odreda »Pod Stolom« iz Žirovnice.

Tekmovalna proga, ki je prvo mesto in dvakrat tretje bila dolga 23 km, je bila to mesto. Poleg omenjenih članov sta za ekipo borcev nastopala tudi znani smučarski večkratni državni prvak Jože Knific in alpinist ter športni delavec Uroš Zupančič. Zanimivo je še to, da imajo člani te ekipe skupaj 204 leta ali povprečno 40 let. Najstarejši član te ekipe je bil Karel Fekonja, ki ima 48 let, najmlajši pa Viktor Komac s 37. leti.

V celotnem tekmovalnem potu je bil Karel Fekonja, ki ima 48 let, najmlajši pa Viktor Komac s 37. leti. Za ta uspeh je zmagovalna ekipa borcev morala preteči na treningu preko 250 km in je trenirala, če seštejemo vse dneve skupaj, kar 7 tednov.

Mlada ekipa tabornikov iz Žirovnice je s časom 2 uri 22 minut in 0,4 sekunde v postavi Marjan Baloh, Janko Baloh, Janez Kržan, Franc Meglič in Milan Kajdiž, zasedla 23. mesto in pustila za seboj še precej drugih ekip.

Ekipa atletskega kluba Jesenice je bila trinajsta, vendar je treba pripomniti, da je imel član ekipe Andrej Matjaž krče in so ga ostali člani ekipe prinesli v cilj na ramenih.

Zelo verjetno bi ta ekipa, ki so jo sestavljali Mirko Benedičič, Anton Preželj, Franc Potočnik, Janez Mlinar in Andrej Matjaž, dosegla boljše mesto, oziroma bi se, kakor prejšnja leta, borila za eno izmed prvih mest.

Ekipa atletskega kluba Jesenice je imela v svojih vrstah enega najstarejših udeležencev pohoda, 53-letnega znanega športnika Mirka Benedičiča, ki se je to pot pohoda udeležil že osmič. Zmagovalna ekipa Zveze borcev je nastopila v postavi: Zvone Ažman, Karel Fekonja, Ožbi Vister, Viktor Komac in Rupert Kramar.

Ekipa Zveze borcev je to pot nastopila že šestič in osvojila do sedaj štirikrat

Organizacija tekmovalja je bila po izjavi vodje ekipe Zveze borcev Romana Stana dobra od starta do cilja, le za sanitetno službo so poskrbeli preslabo, saj na samem pohodu te tovarišice ali tovariši niso imeli nobenega zdravila, še manj okrepčila, razen seveda na cilju. Tudi na zaključnih svečanostih smo pogrešali partizansko ali revolucionarno pesem, čeprav je kulturni program odlično izvedel harmonikarski zbor delavsko-prosvetnega društva Svobode iz Sentvida.

Na koncu še to! Zmagovalne ekipe res izredno težke proge pohoda so prejele zelo lep miniaturni spomenik žrtvam za svobodo in posamezni člani ekipe primerne plakete z odtisnjeno letnico. Ekipa in posamezniki, ki so tekmovali na krajših progah in v štafeti 1000 in 5000 m, pa poleg plaketa še dragocena praktična darila.

Zakaj tako, pa naj odgovori odbor za »Pohod po poteh partizanske Ljubljane.«

aR.

ZAHVALA

Absolventi višje strojne šole na tehniški srednji šoli v Ljubljani, ki smo maturirali v letu 1925, smo se zbrali 8. maja skupaj s še živečimi profesorji, da proslavimo 40-letnico, odkar smo zapustili šolske klopi.

Ob tej priliki nam je bil dovoljen ogled valjarne na Belškem polju in nove električne peči pod strokovnim vodstvom, za kar se upravi Železarne Jesenice lepo zahvaljujemo.

OBCNI ZBOR

Drsalno-kotalkarski klub Jesenice priredi v soboto, 15. maja, ob 18. uri v sejni sobi SZDL redni letni občni zbor. Člani kluba in ljubitelji tega športa so vabljeni, da se ga v čim večjem številu udeležijo.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino »RADIO«

15. in 16. maja ameriški barvni CS film **SLADKA PTICA MLADOSTI**, ob 17. in 19.30 uri, v nedeljo tudi ob 14.30 uri.

17. maja japonski film **KAMIKAZE**, ob 17. in 19. uri.

18. in 19. maja italijanski film **OSEM IN POL**, ob 17. in 19. uri.

20. in 21. maja angleški film **ŽENA V DOMAČI OBLEKI**, ob 17. in 19. uri.

22. maja italijansko-francoski barvni film **BOCACCIO 70**, ob 16. in 19.30 uri.

Kino »PLAVŽ«

15. in 16. maja italijanski film **OSEM IN POL**, ob 18. in 20. uri, v nedeljo tudi ob 16. uri.

17. in 18. maja ameriški barvni CS film **SLADKA PTICA MLADOSTI**, ob 17.30 in 20. uri.

20. maja in 21. maja nemški CS film **GOL MED VOLKOV**, ob 18. in 20. uri.

22. maja avstrij.-franc. VV film **OBOZEVANA JULIJA**, ob 18. in 20. uri.

KINO ZIROVNICA

16. maja francoski CS film **SKRIVNOSTI KABARETA**.

19. maja ameriški barvni CS film **SLADKA PTICA MLADOSTI**.

23. maja italijanski film **OSEM IN POL**.

Kino DOVJE

15. maja francoski CS film **SKRIVNOSTI KABARETA**.

16. maja japonski CS film **HIROŠIMA, ŽALOST MOJA**.

20. maja ameriški barvni CS film **SLADKA PTICA MLADOSTI**.

22. maja italijanski film **OSEM IN POL**.

Kino KOROŠKA BELA

15. maja nemški CS film **GOL MED VOLKOV**.

16. maja ameriški barvni CS film **BREZNO IN NIHALO**.

17. maja italijanski film **OSEM IN POL**.

22. maja angleški film **ŽENA V DOMAČI OBLEKI**.

Kino KRANJSKA GORA

15. maja nemški CS film **GOL MED VOLKOV**.

16. maja ameriški barvni CS film **BREZNO IN NIHALO**.

17. maja italijanski film **OSEM IN POL**.

22. maja angleški film **ŽENA V DOMAČI OBLEKI**.

Kino KRANJSKA GORA

15. maja ameriški barvni CS film **BREZNO IN NIHALO**.

16. maja nemški CS film **GOL MED VOLKOV**.

20. maja italijanski film **OSEM IN POL**.

21. in 22. maja ameriški barvni CS film **SLADKA PTICA MLADOSTI**.

DEŽURNI ZDRAVNIK

Za čas od 14. maja od 12. ure do 21. maja do 12. ure.

ZAHODNI DEL JESENIC: dr. Milan Čeh, Jesenice, Cesta maršala Tita 88, telefon 82-244, interni 728.

VZHODNI DEL JESENIC: dr. Franc Trampuš, Jesenice, Cesta revolucije 9, telefon 82-244, interni 874.

ŠPORT IN KULTURA

V. obč. pionirska-mladinska foto razstava v Mojstrani

V okviru prireditev ob 20-letnici osvoboditve in tednu mladosti organizira marljivi šolski foto krožek Mojstrana od 22. do 30. maja v osnovni šoli v Mojstrani 5. občinsko pionirsko-mladinsko foto razstavo.

Od poslanih 75 del iz sednih klubov in foto krožkov je tričlanska žirija izbrala 62 del, ki bodo v tednu mladosti dostojno predstavljala napredek mladih fotoamaterjev. Dela, ki bodo visela v avli nove osemletke v Mojstrani, so plod štiriindvajsetih avtorjev in sicer 17 pionirjev in 4 mladincev.

Razstavljeni dela je ocenila žirija v sestavi: Marjan Kuček, Tone Kocjančič in Andrej Malenšek.

V kolektivni konkurenci je prvo mesto zasedel foto krožek Kranjska gora, drugo mesto foto klub »Vintgar« in tretje foto klub Hrušica.

V konkurenci pionirji posebej so bili najboljši:

1. Dušan Tarman, foto klub »Vintgar«.

2. Helena Smolej — foto krožek Kranjska gora.

3. Janez Podlipnik — foto krožek Kranjska gora.

Pri mladincih pa je vrstni red naslednji:

1. Božo Orešnik, foto klub Javornik — Koroška Bela in

2. Jaka Mavser, foto klub Hrušica.

Občinska foto razstava pionirjev in mladincev postaja že tradicionalna. Letos praznujemo 20-letnico osvoboditve in 30-letnico stavke. Prav s to prireditvijo oziroma razstavo

so se mladi fotoamaterji dostojno oddolžili spominu teh dveh jubilejev.

Upamo, da prizadevanja šolskega foto krožka v Mojstrani za čim boljši aranžma ne bodo zaman in da bo ob otvoritvi razstave 22. maja ob 18. uri tudi udeležba ljubiteljev črno bele fotografije čim večja. T.

Pod Golico še ni belo

Lepo sončno vreme je privabilo v nedeljo v Planino pod Golico mnogo izletnikov. Bilo pa bi jih še mnogo več, če bi vozilo na otvoritev meseca narcis, ki naj bi bila ob 14. uri, vsaj nekaj avtobusov. Mnogo jih je bilo, ki so pri Čufarju zaman čakali na avtobuse in se po dvehurnem čakanju vrnili razočarani domov. Celo nastopajoči, ki naj bi izvedli uvodni kulturni program, so se morali vrniti in je morala uvodna prireditev odpasti.

Turistično društvo Planina pod Golico je lepo poskrbelo za okrasitev. Še bolj se je potrudilo domače gasilsko društvo, ki je svoj dom spremenilo v pravcati »hotel« in vsestransko poskrbelo za železce izletnikov. Izletniki pa so pogrešali v prvi vrsti belih narcisnih poljan in so do prvih narcis, ki so bile šele po sončnih jasnah, težko prišli. Pričakujejo, da bodo poljane pod Golico pobeljene z narcisami do jutri, ko bo v Planini pod Golico osrednja prireditev meseca narcis z izvolitvijo najpričupnejšega dekleta, ki bo dobilo naslov »miss narcis 1965«. Želimo, da bi

bilo za to prireditev za prevoz izletnikov, ki po zaprašenih cestah zaradi prevelikega avtomobilskega prometa kot pešci niso varni, bolje urejeno.

Kakor na Planini pod Golico, bo jutri tudi na Pristavi v Javorniških rovtih uvodna prireditev tedna narcis, ki ga organizira Turistično društvo Jesenice in Planinsko društvo Javornik — Koroška Bela.

Go tudi na Jesenicah

Od 1. do 3. maja je bil v Ljubljani mednarodni go turnir mest. Na tem turnirju so sodelovale ekipe iz Avstrije, Romunije, ČSSR, Hrvaške in Slovenije. To je tradicionalni turnir za prehodni pokal »Zlati zmaj«. Letos je prejela ta pokal ekipa Dunaja I, ki je v ogorčeni borbi premagala Ljubljano I.

Na tem tekmovanju sta nastopala tudi dva igralca go z Jesenic. Nastopila sta v kombinirani ekipi Postojna — Jesenice. Čeprav niso dosegli kakega vidnejšega uspeha, bo sodelovanje na tem močnem mednarodnem tekmovanju zelo pripomoglo k širšemu razvoju go na Jesenicah in tudi po ostali Gorenjski.

Zaenkrat igrajo go predvsem gimnazijci, ki upajo, da se bo ta igra uspešno razširila in razvijala vzporedno s šahom tudi na osnovni šoli ter drugih šolah in društvih.

Hokejisti za evropski pokal

Kakor v večini športnih panog bo letos tudi v hokeju na ledu prvič tekmovanje za evropski pokal. Tega tekmovanja se bodo udeležili državni prvaki evropskih držav. Tudi na Jesenice je prišla ponudba zahodnonemške hokejske zveze, kateri je bil priložen razpored srečanj. Hokejski klub Jesenice je ponudbo sprejel. Žreb je odločil, da se bodo Jeseničani pomerili že v septembru z državnim prvakom Poljske v Varšavi. Vsak nasprotnik bo odigral z vsakim po štiri tekme v kraju državnega prvaka. Tako se bodo Jeseničani na Poljskem srečali z njihovim prvakom dvakrat, dvakrat pa na Jesenicah. Če jim bo uspelo premagati Poljake, se bodo uvrstili v nadaljnje tekmovanje, nasprotnik pa seveda še ni znan.

V tekmovanju za evropski pokal nastopajo prvaki Sovjetske zveze, ČSSR, Zahodne

Nemčije, Švedske, Švice, Madžarske, Poljske in Romunije, torej vsa evropska hokejska elita. V kvalifikacijskih srečanjih ne bodo sodelovali prvaki SZ, ČSSR in Nemčije, ki bodo igrali samo finalna

srečanja. Če bodo Jeseničani zaigrali tako kot znajo, bomo lahko na drsališču pod Mežakljo videli vrsto državnih prvakov v borbi za evropski pokal.

P. K.

V sredo so Jeseničanke z 62 : 55 (36 : 20) premagale mariborskega Branika. V nedeljo pa Ilirijo s 66 : 49 (33 : 19). S tega srečanja je naš posnetek

Dopisujte v Železarja!

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železarja, Železarna Jesenice. Tel. int. 758 in 394 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

Radi bi imeli boljši kruh

Oskrba z dobrim kruhom je problem, ki ga še nismo rešili. Primanjkuje zmogljivosti, da bi lahko nadoknadili zaželeno količino kruha. Seveda bi radi imeli boljši kruh, zato ni čudno, da ga Jeseničani večkrat spotoma kupujejo v Kranju, Lescah in drugod. Skratka, povsod tam, kjer imajo na razpolago več vrst in kvalitet kruha. Da bi izboljšali sedanje stanje z oskrbo kruha, so se zastopni-

ki jeseniške in radovljiske komune dogovorili za gradnjo moderne strojne pekarnice v Lescah. Zaradi podražitve cen primanjkuje za izgradnjo pekarnice okrog 200 milijonov di-

narjev, vendar upajo, da bodo težave premostili s krediti. Nova pekarna v Lescah je velikega pomena za vse prebivalce, v veliki meri pa tudi za naš turizem.

Razvedrili so jih

Uprava klimatskega zdravilišča v Martuljku je za praznik zmage presenetila oskr-

bovance doma »France Rozman« s kvalitetno kulturno prireditvijo. Povabila je ansambel narodnih plesov in komorni zbor Svobode Jesenice, ki sta priredila večer jugoslovanskih narodnih plesov in pesmi. Oskrbovanci, ki so tamošnjo kino dvorano polno zasedli, so z navdušenjem sledili plesom in petju slovenskih in drugih narodnih pesmi. Za lep kulturni užitek so nastopajoče nagradili z burnimi aplavzi in ob zaključku izrazili željo, da bi uprava zdravilišča organizirala podobne kulturne prireditve pogostejše. U.

Franc Gogala

Literarni večer

V petek zvečer je bil v veliki dvorani pri Jeleni literarni večer, ki so ga izvedli

gojenci osnovne šole »Tone Cufar« pod naslovom »Večer pesniške besede Janeza Menarta«.

Nayzoč je bil tudi sam pesnik. Ko so ga vprašali, kako se počuti med jeseniško publiko, je odgovoril: »Izvrstno! Rad bi bil še velikokrat med vami.«

Mislim, da so gojenci in navzoči dokazali, da si takih večerov na Jesenicah še želimo.

ZAHVALA

Ob prerani smrti našega ljubega moža, očeta, brata, strica in svaka

VINKA ARHA uslužbenca

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, ki so se od njega poslovili, mu darovali cvetje in vence ter ga spremljali na zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo kolektivu cevarne, društvu knjigovodij, RK in sostanovalcem za denarno pomoč, kakor organizaciji ZK, SZDL, gimnaziji, osnovni šoli »Tone Cufar« za cvetje in pomoč, godbi za žalostinke ter Stanku Ravniku za iskrene poslovilne besede.

Iskrena zahvala tudi dr. Rosensteinovi, predstojništvu in osebju internega oddelka bolnišnice Jesenice in dr. Čehu za pomoč ter skrb med boleznijo. Iskrena hvala vsem lastnikom osebnih avtomobilov za nesebično in dragoceno uslugo.

Zena Geni, sin Vinko
in hčerka Mojca

PRI ZAVRŠNICI SNEMAJO FILM

Filmska skupina »Odeon« z Jesenic snema nov film ob idiličnem jezeru v Završnici pri Žirovnici. Delno bo film posnet tudi na Rečici pri Bledu.

V filmu, ki prikazuje pustolovščine mladih fantov, nastopata prvič pred kamero Tani Ravniki in Vinko Lapajne. Režiser je Avgustin, kamera pa vodi Žarko Petrovič. Filmska skupina snema samo ob nedeljah in praznikih, ker so člani te skupine amaterji, zaposleni v Železarni Jesenice in nimajo časa ob delavnikih.

Delno je film že posnet in računajo, da ga bodo končali do 10. julija.

VG

Nov urbanistični načrt

Za nadaljnjo izgradnjo na Jesenicah in v ostalem delu gornjesavske doline je nujna izdelava urbanističnega načrta. Predvidevajo, da bo načrt gotov sredi prihodnjega leta. Za izdelavo urbanističnega načrta bo potrebnih 130 milijonov dinarjev. Ob njegovi izdelavi bo treba poleg zadalnih okolišev rešiti tudi vprašanje glavne mednarodne ceste, regulacijo in zaježitev Save, in razširitev železniške tirne mreže. Rezervirati bo treba prostor za poznejšo razširitev železarne preko potoka Bela. Ker še nimamo urbanističnega načrta, to občasno pri gradnjah, zato se odgovorni ljudje pri občinski skupščini prizadevajo, da bi bil čimprej izdelan. B.

ITALIJA — V novi italijanski železarni v Tarantu sta pričela v preteklem novembru obratovati dva nova LD konvertorja s kapaciteto 300 ton vsak. Že v decembru sta izdelala 46.000 ton jekla.

JAPONSKA — V novi japonski železarni Fukuyama železarske družbe Nippon Kokan K. K. bo zgradilo zahodnonemško podjetje Demag iz Duisburga dva 160-tonska kisikova konvertorja. Ta železarna bo proizvajala v prvi fazi izgradnje 1,5 milijona ton surovega jekla letno, v končni fazi pa računajo na letno proizvodnjo 6,3 milijona ton.

kvalitetno ter trajno pocinkano površino, ki omogoča vsestransko uporabo brez nevarnosti, da bi prišlo do reklamacij zaradi slabe površine.

ZDA — V ZDA so pričeli uvajati nov postopek za valjanje kovin, pri katerem material istočasno stiskajo, upogibajo in vlečejo. Poskusi so pokazali, da je s takšnim načinom valjanja lažje proizvajati dolge in tanke trake in primeren je tudi za valjanje trakov nelegiranega in legiranega jekla. Pri valjanju nerjavečega jekla so v štirih vtikih brez vmesnega

JUŽNOAFRIŠKA REPUBLIKA — Zahodnonemško podjetje Lurgi je dobavilo južnoafriški železarni Venderbijl park novo napravo za sintranje železne rude. Proizvajala bo dnevno 2.800 ton sintra.

KANADA — V preteklem letu so nakopali v Kanadi skupno 38,6 milijona ton železne rude, od katere so jo samo 9% porabile kanadske železarne za svoje potrebe. Ostanek so izvozili in sicer v glavnem v ZDA.

ŠVEDSKA — V železarni Avesta Jernverks AB, kjer proizvajajo največ nerjavečega jekla na Švedskem, je pričela obratovati nova valjarna debele pločevine, ki lahko valja nerjavečo pločevino do širine 2500 mm. Valjarna je avtomatizirana in ima televizijske kontrolne naprave.

ZAHODNA NEMCIJA — V zahodnonemški železarni August Thyssen Hütte AG obratuje že nekaj časa naprava za elektrolitično pocinkanje pločevine. Naprava lahko pocinka pločevino debeline 0,50 do 2,99 mm, širine 1320 mm in dolžine 4000 mm. S skrbno naknadno obdelavo pločevine v obliki fosfatiranja in kromatiranja dosežejo zelo

žarjenja dosegli zmanjšanje debeline od 2,3 na 0,3 mm, za kar je pri normalnem načinu valjanja potrebno dvanajst vtikov z vmesnimi žarjenji.

ZDA — Železarska družba Jones & Laughlin Steel Corp. gradi v svoji železarni Aliquippa nov plavž s premerom 8,8 m. Proizvajal bo dnevno 2.500 ton grodila.

ZARADI POVEČANJA SREDSTEV SO POPRAVILI PROGRAM

Ker predvidevajo večji priliv sredstev, je upravni odbor občinskega stanovanjskega sklada na svoji zadnji seji razpravljal in sklepal o spremembi programa uporabe sredstev. Ker se je osebni dohodek povečal, računajo, da bo vseh sredstev za 80 milijonov več kot so prvotno predvidevali. Od vseh sredstev so 740 milijonov namenili za lastno financiranje gradenj, 40 milijonov za zidavo stanovanj za borce, 130 milijonov dinarjev bodo posodili železarni za gradnjo stanovanj, ki jih gradi železarna Jesenice z lastnimi sredstvi, 160 milijonov pa bo namenjenih za gradnjo stanovanj za sebnikov.

»Stara šola« je pretesna!

(Nadaljevanje s 5. strani)

li in s prostim dnevom. Ker je 3. decembra nedelja, se naj vrši slavnost 2. decembra. — »Dne 2. decembra 1905 se je vršila »Prešernova slavnost. Po vseh razredih se je učencem razpravljalo o Prešernu kot o velikem slovenskem pesniku. Otrokom se je pokazalo poleg kipca tudi več podob ter se prebrale primerne pesmi. Nato so otroci šli domov ter imeli ves dan prosto.«

In kakšna je bila šolska oprema, učila v Kosovi graščini? O tem se Franc Pesjak, starejši, na Murovi, kljub sedemdesetimi letom in čez spominja še naslednje: »S končanim šestim letom starosti sem začel hoditi v »stara šola« v Kosovi graščini, kjer je bila štirirazrednica; učilnice so bile v pritličju, v prvem in drugem nadstropju; hodil sem v prvo nadstropje, a cokle smo vsi šolarji morali puščati v veži v pritličju pod stopnicami; pozimi je bilo po poldanskem pouku (od 13.—17. ure) že temno, zato smo se v temi pod

stopnicami včasih stopili za cokle! V učilnici je stalo leseno stojalo z lesenimi klini za dviganje in spuščanje črne table; ta je na eni strani imela rdeče črte za pisanje, druga stran table pa je bila prazna — za risanje. Tablo smo brisali s krpmi in cunjami. Za zemljepis smo na tablo obesili zemljevid. S seboj smo v šolski torbi nosili malo črno tablico v lesenem okvirju; ta je bila enaka veliki šolski tabli — s črtami na eni strani, na drugi strani brez črt. Nanjo smo pisali s kamečki (bolj trdo pritiskali), brisali pa smo s krpo, ki je bila prilepljena k tablici. Pouk je ves bil v slovenščini, a učili smo se tudi nemščine kot predmeta. Iz čitanke »Abecednik« smo se učili čitanja in prepisovali; poleg čitanja in pisanja smo se učili računanja, zemljepisa in zgodovine, prirodoznanja, petja ter verouka, ki nas ga je učil iz katekizma kaplan, pozneje tudi župnik. Telovadbe pa je bilo bolj malo, saj telovadnice nismo imeli; pozimi

smo se drsali, sankali in smučali. Spričevala smo dobili za vsako četrtletje in seveda na koncu šolskega leta. Velik šolski zvonec je zvonil za začetek in konec pouka ter za odmor, a šolske malice ni bilo nič, le če je kateri imel jabolko — kruha pa je bilo bolj malo! — V drugem razred pa sem hodil k Rajmondu v prvo nadstropje, v pritličju pa je bila mizarna; v hiši je danes Dimnikarstvo, Cesta maršala Tita, h. št. 60. Še danes se spominjam nadučitelja Mediča z dolgo brado, učiteljice Zajčeve in Zitnikove Eme, pa učitelja Salbergerja, ki je bil zelo hud in nas je večkrat »prebiksals«. Ponavljajna šola je bila dvoletna, pouk je bil samo ob četrtkih, učilo pa je v tej šoli več učiteljev in učiteljic.«

Stare šole in učiteljev se spominja tudi tov. Drago Višnar (roj. 1890 na Gorjah pri Bledu, a od 1894 dalje na Jesenicah, danes obrtnik umetne obrti na Murovi, h. št. 4), ko pripoveduje: »V Kosovi graščini je bil v pritličju na obeh straneh veže po en razred, v prvem nadstropju proti Murovi je bil II. razred, v sredini pisarna, nato pa nadučiteljevo

stanovanje, kjer je stanoval nadučitelj Jožef Medič, ki je imel dolgo, temnordečo brado; zato smo mu učenci pravili »Bradaško«, seveda le na skrivaj — med seboj; kadar so mimo graščine vozili tovorniki in drugi vozniki ter z biči prav močno pokali, je nadučitelj takoj jezen prišel na balkon, odkoder je furmane ozmerjal, češ da motijo pouk in njega pri delu v šolski pisarni. — Učilnice so bile tudi v II. nadstropju, zasilne pa še pri Rajmondu in Moriču; pri Balohu pa je bil otroški vrtec, ki so ga vzdrževale jeseniške žene, med njimi Mesarjeva, Černetova in Balohova Adela. Ta otroški vrtec je bil istočasno kot vrtec Ciril-Methodove družbe. — Učitelj Franc Rant (od 1894—1904) je zelo skrbel za šolski vrt nasproti šole ter ga vzdrževal; na tem šolskem vrtu smo se šolarji učili vrtarstva, sadjarstva, zlasti cepljenja sadnih dreves.«

Zanimivo je, da se te izjave, oziroma že ustno izročilo — časovno ujemajo z zapisi v šolskih kronikah!

Jože Tomazič